

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele:

BIROURI DE ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf.,
Sax. Angenfeld & Emeric Leszer,
Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Julius Leopold (VII. Erzsébet-körut).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o coloană
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tarifar și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

GAZETA iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fr. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francoi, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 francoi.

Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare.
Târgul Inului Nr. 80. etajul
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 corone. — Un exemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 18.

Brașov, Miercuri 23 Ianuarie (5 Februarie).

1902.

Slovacii în dietă.

A vorbit în cele din urmă, în ședința de ieri a camerei ungare, și unul dintre cei patru Slovaci, cari astă toamnă au fost aleși deputați pe baza noului program slovac oportunist. Francisc Vesselovsky e numele lui și foile pestane asigură, că vorbește o unghurească fluentă.

S'astepta cu ore-care încordare din partea maghiară enunțarea acestui Slovac, care, dimpreună cu ceilalți trei conaționali ai săi și c'un Sârb, face parte dintr'un grup deosebit cu culore naționalistă.

Vesselovsky și-a introdus discursul, dîcînd, că a fost voința Majestății Sale ca alegerile să fie curate, și că acestei împrejurări și concursului dat de guvern Slovacii au a mulțumi, că au putut intra în dietă.

Președintele Apponyi a întrerupt aici pe vorbitor spre a-i spune, că „alegerile curate“ nu sunt a-se mulțumi grație Majestății Sale, ci că ele sunt eflucul voinței legislațiunii. Cuvintele acestea au fost vii aplaudate pe toate băncile partidelor maghiare, cari astfel au ținut a lua în apărare suveranitatea parlamentului.

După acest incident deputatul slovac a căutat a lămuri poziția, ce o ocupă în dietă grupul celor patru deputați slovaci, plus unul sârb și a esplicat programul, pe temeiul căruia a fost ales dimpreună cu soții săi.

Interesant este, că la începutul espunerilor sale, mai generale, a fost supus unui examen formal din partea câtorva interlocutori maghiari.

A spus că Slovacii primesc de basă a politiceii lor principiile deakiste, că adoptă spiritul legilor din 1848, după care întraga populațiune formeză statul unitar ungar.

În interesul popórelor nema-ghiare ei pretind să se respecte dreptul lor de limbă între marginile legii naționalităților, a căreia strictă executare o cer.

Până la punctul din urmă au mers toate neted și afară de câte-va intreruperi, cari erau mai mult întrebări, nu s'a auđit nici un strigăt de reprobare. Ba unul din deputații fruntași maghiari a exclamat: Vorbesce destul de bine! Indată ce însă Vesselovsky a început a vorbi de dreptul folosirii limbei slovace în școlă, biserică, comună și la judecătoria, au început contradicțiile și protestările.

Mai ales a provocat mare turburare afirmarea, că Slovacii se vęd constrinși a emigra în America fiind-că în Ungaria sunt desprețuiți; acolo, în America, ei se bucură de cea mai deplină libertate de limbă.

Impresiunea, ce a făcut-o discursul deputatului slovac asupra Maghiarilor a fost, decă e să credem unor foi maghiare, în total bună, — „în anumită măsură pôte fi mulțumit fie-care Maghiar“, ba „enunțarea lui Vesselovsky însemnă o apropiere de punctul de vedere național maghiar“, — dîce „Magyarország“.

Decă așa este — și decă sunt mulțumiți cu-o astfel de apropiere, este la rëndul Slovacilor de a lămuri.

Libertatea cuvîntului

în parlamentul unghuresc.

Deputatul orașului Sibiu o păți cu liberalii și neliberalii din camera maghiară, adecă cu toți Maghiarii, fiind-că a reclamat respectarea legii naționalităților și a pretins, ca folosirea „limbei statului“ să se restrîngă între marginile prescise de lege.

Intręga cameră, dēr mai ales Pichler-ii și Lengyel-ii, adecă Jidovii și Armenii s'au revoltat în contra lui Lindner, acoperindu-l cu invective, nelăsându-l să vorbească, trimițendu-l de unde a venit și aruncându-i în față ceea-ce fac Germanii cu Polonii din Posen.

În parlamentul maghiar dēr nu se pôte pretinde executarea, respectarea unei legi sancționate, fără ca vorbitorul să fiă espus la invective, huđuielă, ba să fiă chiar împedecat de a vorbi. Acei deputați, cari pretind pentru sine libertatea cea mai largă de a vorbi și-și iaugura plină contra a tot ce nu le place, cari tună și fulgeră după plac în contra naționalităților, a apărătorilor lor, în contra armatei, a guvernului, ba și a membrilor casei domnitore; acei deputați indată ce se tratéză de atitudinea lor și de păcatele lor proprii, își arögă dreptul a împedeca de a vorbi orî și care dintre consoții lor deputați, decă voesce să le spună ceea-ce nu le place, adecă curatul adevăr.

Știu domnii aceia ore, că legea le dă drept lor de a vorbi liber în parlament, dēr nu de a împedeca pe cine-va dintre soții lor să vorbească așa, precum scie că sunt lucrurile și precum simțesce? Știu ore, că împedecând pe cutare deputat de a vorbi în parlament, cum îl trage inima și-l taie capul, ei calcă principiul fundamental al parlamentarismului și-și taie cręnga de sub picioare? Își aduc ore aminte d-lor, că cercul electoral al doilea al Sibiului a dat lui Dr. Lindner tocmai atâta putere de a-l reprezenta în dietă, câtă li-au dat lor cercurile, cari i-au ales?

Orî voiesc să fie și libertatea cuvîntului în parlament „maghiară“, adecă așa, că dumnealor să pótă dîce și face, ce le vine la socotelă, dēr alții să pótă dîce și face numai ceea-ce le place d-lor? Ar trebui să scie, că în dietă nu se vorbește atît cătră d-lor, cât mai mult cătră țēră și domnitor și că vorbitorul atît din firea lucrului, cât și pe baza legii are drept să pretindă, ca să i-se asigure libertatea cuvîntului, la cas de necesitate chiar și prin aceea, ca turburătorii, cari îl împiedecă a vorbi, să fie depărtați din sala camerei, decă nu vręu să-o părăsescă de bună-voie.

Deputații, cari nu sciu să respecteze legi și drepturi aduse de parlament și sancționate de Domnitor, nu sunt vrednici de a-se folosi de libertate și de drepturi, ba sunt chiar necopți pentru libertate.

Unora ca aceștia li-ar trebui câtă-va vreme un absolutism riguros, dēr sănętos.

Acolo vor și ajunge lucrurile cu astfel de deputați.

Incidentul Lindner în dieta ungară

este comentat fôrte viu în presa din Germania. Chiar și organele cunoscute ca amice Maghiarilor, cum e d. e. „Berliner Börsen-Courir“ sunt indignate de intoleranța Maghiarilor, cu care au întempinat discursul lui Lindner. Acest diar regretă, că Lindner a revenit a doua și asupra declarațiilor sale și ține Maghiarilor o lecție binețmeritată pentru spiritul atît de dușmănos față cu tot ce e german, încât nu sufer nici măcar o scenă germană în Budapesta. Numitul diar tăgăduesce analogia între situația Polonilor din Prusia și a Sașilor din Transilvania. Polonii nutresc aspirațiunii de stat național, pe când Sașii nici-odată nu au avut asemenea aspirații. — Declarațiunile diarelor germane le reproduce diarul „Budapester Tagblatt“, singurul diar, care a manifestat o atitudine obiectivă în afacerea Lindner.

Centenarul lui Heliade.

Sâmbătă sęra, în fața unei număróse asistențe, d-l Gr. Tocilescu și-a desvoltat conferența sa cu ocaziunea centenarului lui Heliade.

D-l conferențiar începe prin a slăvi memoria marelui bărbat, numindu-l regeneratorul limbei și neamului românesc. Arată cum Heliade a făcut cea mai mare și importantă reformă în cultura noastră națională, introducënd literile latine în locul celor chirilice. Vorbesce de gramatica lui Heliade, din care marele bărbat a eliminat toate sunetele de prisos.

Oratorul vorbește apoi de prima publicație periodică a lui Heliade, „Curierul

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Problema vieții.

— Fine. —

Astfel vedem cum știința — după-oe întemeietorul ei n'a dat diferenței generice a acestor două idei atențiunea altădată îndatinată la el — rătęcind ea în direcțiunii unilaterale vine într'un conflict serios cu faptele și cu consciința naturală a popórelor, prin ceea-ce mai mult contribuie la incurcarea, decăt la limpederea problemei.

Ar duce peste țînta, ce mi-am propus-o, decă așa voi să intru la acest loc în o discuțiune științifică mai aprofundată a problemei; pentru scopul nostru ajunge să ne ținem numai de consciința naturală, nealterată de teorii artificiale, ci condusă de instinctele sănętoase, și atuncia orî că considerăm experiența de toate dîlele, orî că răsfoim istoria culturală a popórelor, vom găsi cum consciința naturală a po-

pórelor pururea și pretutindenea considera plăcerea de un bine, durerea de un rău, precum acesta de-almintrelea de sine se înțelege, dēr nici-odată și nicăiri nu cuprinde plăcerea și durerea ca criterii ale binelui și răului moral, și acesta din simplu motiv, pentru-că nici plăcerea, nici durerea, ci caracterul omului constituie peste tot unicul și singurul obiect de apreciere morală. Sub dominațiunea acestor legi psihice, consciința naturală a popórelor deja în periodul de cultură încă înfășurat în mit resimte de tot instinctiv, cum vędurăm, diferența generică între moralitate și fericire și sub dominațiunea acestor inalterabile legi naturale ale vieții nóstre sufletesci, execută aprecierea morală a caracterelor și a diferitelor lor întocmiri, care apreciere apoi cu progresul în cultură se evaluează tot mai fin.

Proprietățile bune și rele ale caracterului, firmitatea și slăbiciunea, nobilitatea și jonsnicia de caracter etc., sunt acele proprietăți ale sufletului, cari cu necesitatea legilor naturei deșteptă în fie-

care om normal organizat sentimentele de respect, orî dispreț, și provócă prin acesta sentința morală de laudă seu de blam.

În caracter decî, mai precis dîs, în integritatea resp. defectuositatea caracterului, cum le cuprinde amęsurat gradul seu de cultură consciința popórelui, zace și singur numai în acesta zace, întręgă valórea seu nevalórea morală a omului, fără considerare, decă el almintrelea duce o vieță fericită, seu nefericită, ceea-ce depinde, precum se scie, nu numai dela caracter, ci și de favorul, seu nefavorul relațiunilor vieții. Este decî tocmai așa o esagerațiune învecinată nebuniei a dîce, că virtutea singură de sine face fericit pe om, precum absurd este a căuta virtutea în combaterea din principiu a fericirii proprii, — de cum-va dóră n'am nutri speranța de-a ręcumpęra cu acest preț fericirea eternă, va să dîcă a face speculă din virtute.

Din contră, decă vom considera fără de nici o preocupățiune faptele, atunci va trebui să recunóscem, că între relațiunii

nefericite ale vieții și cel mai nobil caracter pôte să fie nefericit, ér între împrejurări fericite și cel mai depravat caracter pôte să fi în modul seu fericit; de altă parte însă va trebui să protestăm și contra acelei estra-vagante teorii de incompatibilitate, după care virtutea și fericirea se eschid în principiu. Instinctul fericirii este atît de general impregnat naturii omului, încât fie-care caracter, cel moralmente integru, ca și cel moralmente defectuos, țintesce la fericire; este însă o mare deosebire în modalitatea cum aceste două specii de caractere caută a ajunge fericirea. Pe când devisa unuia sună: fericire cu orî-ce preț, devisa celeilalte este: fericire, dēr nu cu orî-ce preț.

Ambele tind la fericire, însă în casuri de conflicte între principiile moralității și între fericire cum cursul vieții, precum se scie, atît de des le aduce cu sine, caracterul moralmente defectuos va sacrifica principiile moralității instinctului seu de fericire, din contră caracterul moralmente integru, căruia aceste principii fi

Român", care apare pentru prima-ură la 1828 și nu încetază decât la 1848 din pricina desfășurării marilor evenimente, ce au avut loc în acel an, și cum în acea publicație nu se întrebuița decât caractere latine.

Conferențiarul mai înfățișează pe ilustrul bărbat, ca promotor al revoluției dela 48, care a avut o așa de mare însemnătate în mișcarea națională.

Tot Heliade, continuă d-l Tocilescu, a fost cel care ne-a scăpat limba de franțuzismele, ce se înfipsea așa de adânc în acele timpuri. Fericit acela, care are curagiul și puterea să-și realizeze frumoșele sale nisuițe. Heliade a fost fericit, căci a avut și una și alta.

Mai spune, apoi, cum tot neuitatul patriot a fost întemeietorul soc. Filarmone, temelia „Teatrului Național“ de astăzi. Toți ar trebui să-și aducă aminte de Heliade și să-l ia de exemplu pe toate terenurile.

Înceind, oratorul arată, că cel eșit din popor nici-odată n'a uitat clasa din care făcea parte, ci totdeauna a luptat pentru dânsa. Nu mai puțin și poporul i-a fost recunoscător, căci în poeziile sale populare îl presintă pe Heliade ca pe un semi-deu.

Oratorul își termină conferența la orele 10 și un sfert în aplausele furtunoase ale asistenței.

Situația economică a Rusiei.

Unul din cele mai mari ziare rusesce „Petersburgskija Vjedomosti“ a făcut de curând următorul tablou al situației economice din Rusia:

„Ruinul economic al Rusiei planază așa dicând în atmosferă și poporul dela sate este, care simte mai ales acesta. În Rusia fometea a devenit un rău cronic, incendiul pustiesce în mod înfricoșat, sărăcirea își implântă rădăcinile tot mai adânc, se estinde tot mai mult și nu există nici putere, nici mijloce pentru împiedecarea și ușurarea miseriei. Presiunea economică o simte guvernul tot așa ca și păturile societății și ea devine și de și mai înspăimântătoare și mai desnădăjduită. Esecționând pe câți-va milionari, cari nu sunt nici în număr considerabil, nici nu posed condițiile durabilității, toate clasele, dela domni până la țărani, sunt săraci cu desăvîrșire...“

„Acosta e caracteristic și de sigur, că nu se pôte trăi mult și mai departe așa. Despre păstrare nu se pôte vorbi la poporul dela țără, în locul păstrării pășesce pretutinden lipsa, îngreunarea cu datorii, fometea... De ce? Fiind-că „părintescul“ birocrațism planază de-asupra fiecărui pas, fie-cărui gând, asupra manifestației celei mai primitive inițiative private. Ucasurile, circularele, sporirea funcționarilor sugrumă ori-ce putere de viață și ruinează și cea mai mare avuție materială ca și spirituală. În privința acosta

comunele rurale sunt cele mai nenorocite etc...“

Cardinalul Rampolla.

S'a lătit svonul, care s'a și menținut mai mult timp, despre slavofilia cardinalului Rampolla. Diarul „Slovenski Narod“ din Laibach se ocupă de acesta legendă într'o corespondență din Roma, din care reproducem și noi în traducere un estras:

„Cine cunoșce cât de puțin pofta de domnie a bisericii romano-catolice — ăce corespondentul diarului sloven — scie, că în această biserică, exceptând câte-va perioade de scurtă durată, în tot-deuna au domnit națiunile romanice, cari priviau la celelalte națiuni, cum priviau bună-ură Romanii la barbarii înviiși. Biserica romano-catolică a avut în tot-deuna un caracter romanic. În această biserică situația este, ca să utilizăm o asemănare de actualitate, întocmai ca în Ungaria. Aici Maghiarii sunt poporul dominant și ei dau statului ungar un caracter maghiar; Croații, Sârbii, Slovaci, Românii, Rușii și Germanii sunt numai ființele, cari întrețin statul cu contribuție de bani și sânge și se îngrijesc de înmulțirea populației. În biserică romano-catolică Romanii sunt națiunea domitoare. ăr celelalte națiuni sunt ceea-ce sunt Croații, Sârbii, Românii etc. în Ungaria.

În timpurile noastre cardinalul Rampolla este purtătorul ideii, că Romanii sunt chemați a domina în biserică, ăr biserică este chemată a domina întrêga lume.

La 20 Ianuarie s'au împlinit cincispre-dece ani de când fostul nunțiu în Madrid, monsignore Rampolla, marchese del Tindaro, fu numit secretar de stat ca succesor al cardinalului Iacobini. În etate de 44 ani Rampolla deveni adlatul papei, ăr ađi, când papa este bătrân și obosit, el este adevăratul regent al bisericii romano-catolice.

Cine a văđut odată pe cardinalul Rampolla, acela a primit impresia, că acest om cu ochii strălucitori, nasul de vultur, părul negru și mișcările marcante, este un bărbat de o agerime estra-ordinară de spirit și de o energie demonică. Și în adevăr așa și este. Rampolla este purtătorul cel mai decisiv al imperialismului romano-catolic sub primatul Romanilor și și-a întrebuițat totă influența pentru a aduce politica biserică în acest văgaș.

În Iunie 1891 „Osservatore Romano“ a publicat o serie de articole senzaționale, în cari se desvolta principiul politicei romane în biserică romano-catolică și de atunci s'a lucrat cu mare consecuență în direcția acosta. Rampolla a purtat grije, ca numărul cardinalilor romani să se înmulțesca în mod estra-ordinar, mai ales în America-de-sud, ăr politica sa față cu Franca arată, că și-a pus toate speranțele în această țără. Nici chiar eliminarea congregațiilor n'au putut să schimbe nimic în politica acosta, pe când de altă parte

evlaviósei Austrii și aliatei ei, Germania, îi pune în cale cele mai mari pedeci.“

Față cu Slavii Rampolla nu e binevoitor. Acesta se pôte observa mai ales în litoral.

Mari sunt planurile cardinalului Rampolla și trebuie să recunoscem, că a avut și succese. El s'a priceput a redeștepta ărăși în biserică tendințele centraliste, cari dispăruseră, s'a priceput a încunjura papismul cu o splendoré, de care nici odată nu se bucurase în cursul secolului trecut, a procurat bisericii venituri enorme și a adus clerul până acolo, de ađi propagă în popor un fanaticism, care se pôte asemăna cu delirul religios. Cu toate acestea este foarte îndoios, decât prin acestea va puté să ajungă la realizarea dorințelor sale imperialiste. Biserica romano-catolică a perdut mult din forțele-i civilizatorice și se pôte dice, că cultura de ađi nu mai are caracter romano-catolic. Éta de ce se crede, că catolicismul roman a perdut mult în Europa și că viitorul său va fi în America de sud.}“

Și tot așa de îndoios este, decât Rampolla va reuși a obține tiara papală, ceea ce el doresce așa de mult. Rampolla, ce e drept, este „papabilis“ și are sprijin puternic în colegiul cardinalilor, dér are și adversari puternici, cari ținesc din toate forțele la răsturnarea lui. Afară de aceea monarchia austro-ungară posedă dreptul de veto, în cas când candidatul pentru tiara papală ar fi o persoană mai puțin grată.

SCIRILE DILEI.

22 Ianuarie v.

Monarchul în Budapesta. Majestatea Sa monarchul va sosi mâne, în 5 Febr. n. în Budapesta. În 11 Febr. se va da un bal de curte în palatul din Buda.

„Organisarea Valahilor“. Din Nagy Szent-Miklós se depeșeză următoarele foilor maghiare: Dela alegerile dietale încóce Românii din comunele de pe aici se mișcă și la alegerile comunale forțeză candidații romani la postul de primar. În Sarafalva fisolgăbirul n'a vrut să ia cunoștință despre candidatul român. Din pricina acosta Românii au devenit agresivi, așa că a trebuit să intervină gendarmeria. Un Român a fost grav rănit la cap. Alegerile în satele române au fost anânate.

Cireș înflorit. Nu ne vine a crede ochilor și totuși este așa. La începutul lui Februarie muguri, frunze și flori de cireș! Avem dovada pe masa redacției, o rămurică de cireș tăiată într'o grădină din Schei și adusă anume în redacția noastră pentru a vedé cu ochii noștri semnele anticipate ale dulcei primăveri!...

Coloman Szell și jidovii „Alkotmany“ serie, că ministru-președinte Coloman Szell va propune numirea a patru jidovi de *consilieri de curte*, între cari

Chorin jun., Kohner Sigismund, Beck (Madarasi) Nandor și încă pe unul, probabil Veszi-Weisz.

800 de martori. În contra deputatului I. Samassa, alesul cercului Kapolna, s'a dat o petiție la Curie. Curia ocupându-se de petiția acosta a decis să se facă cercetare și a cerut ascultarea a vr'o 800 de martori, între cari și episcopul Samassa din Agria.

Pedépsa. Tótă pressa europeană s'a ocupat mult cu demonstrațiile antigermane din Posen. Ele s'au început, cum scim, în Wreschen și s'au încheiat cu sentința din Gnesen. Sentința nemilósă nu li-s'a părut însă suficientă autorităților prusiene. Guvernul din Posen a făcut cunoscut consiliului școlar din Wreschen, că pe viitor nu i-se va mai da subvenția anuală de 5400 mărci; primăriei comunale i-a adus la cunoștință, că din Octomvrie a. c. începând, două batalioane de miliție vor staționa în Wreschen ca garnisonă.

Preot condamnat pentru calomnie. Părintele Gheorghe Mustéță din Meli-Nadiș (Bănat) s'a pronunțat în diferite rânduri nu prea favorabil despre primarul Gheorghe Maxim. Primarul a dat în judecată pe preot, care cu luarea în considerare a circumstanțelor atenuante a fost condamnat în ziua de 31 Ianuarie de către tribunalul din Timișoră la o amendă minimală de 70 cr.

Tablă comemorativă pentru Bem. D-l Koós Ferencz a trimis presbiteriului aug. ev. din Brașov o adresă, în care cere a-se permite aședarea unei table comemorative în păretele casei de pe Tîrgul Grăului, proprietatea bisericii aug. ev. din Cetate, în care a fost găzduit generalul Bem la 1849. Presbiteriul a hotărît să așede acea tablă comemorativă pe cheltuiala proprie, ceea-ce i-s'a comunicat d-lui Koós printr'o adresă semnată de președintele presbiteriului, d-l Dr. Obert.

Aniversarea lui Széchenyi. La casina națională din Budapesta s'a ținut Duminecă serbarea obicinuită în amintirea lui Széchenyi. Discursul ocașional l'a roștit rectorul universității, Dr. Vécsey.

Adunarea democraților. Duminecă după amiađi s'a ținut în orfeul Somosy din Budapesta o mare adunare a democraților, cari au protestat contra restrîngerii libertății cuvântului în parlament și au invitat pe deputatul Vázsonyi, să mîrgă înainte pe calea începută și să nu se lase a fi terorizat.

Falsificatori de bancnote. În Deva au fost arestați în ziua de 26 Ianuarie *Baranyai* Balázs și *Székely* Gábor din comitatul Mureș-Turda, la cari s'au găsit câte-va sute de hârtii falsificate de câte dece fiorini.

Unde e miss Stone? Din Sofia se anunță: E absolut neesactă scirea adusă

stau mai presus de toate, va renunța fără șovăire mai bine la fericirea sa, ba în cas de lipsă, chiar și la viața sa, decât să-i vatem integritatea caracterului.

Moralitatea și fericirea sunt prin urmare două separate, toto genere diverse specii de bunuri ale vieții. Fericirea este *bunul eudemonistic* și se cuprinde în satisfacerea instinctelor vitali, condiționată în mare parte și de favorul împrejurărilor vieții; moralitatea este *bunul etic* și se cuprinde în integritatea caracterului, care între toate împrejurările, fericite sau nefericite, pururea de-opotrivă scie a-se afirma și conserva intact, ăr principiile, după cari se întemplă acosta, constituite principiile de moralitate. Aceste două specii de bunuri ale vieții pot, precum văđurăm, acuși să concida, acuși să se desbine, acuși să se condiționeze, acuși să se eschidă.

Și în cazul din urmă, în cazul de conflict între ele, zace *punctum saliens* atât pentru viață, cât și pentru știință. În adevărata apreciere a diferenței lor de valóre la un asemenea cas de conflict se

cuprinde, precum s'a atins la introducerea și adevărata deslegare a problemei vieții.

Două vederi diametral opuse despre această relațiune de valóre întelmirăm în viață, ca și în știință și acest, contrast formeză totodată *ultima notă distinctivă decizătoare* a celor două concepțiuni de viață despre cari tractarăm: a concepțiunii *morale-ideale* și a *concepțiunii eudemonistice-utilitare*.

Acest contrast profund și decizător pentru întrêga direcțiune de viață a indiviđilor, cât și a popórelor, se pôte deci resuma pe scurt în întrebarea: *Este moralitatea bunul necondiționat, ăr fericirea bunul condiționat, sau invers este fericirea bunul necondiționat, ăr moralitatea bunul condiționat al vieții?*

Un răspuns sună: Fericirea este unicul bun, spre care merită să ținim; moralitatea și virtutea sunt seu pure iluziuni, seu numai de valóre condiționată. Numai virtutea calculată la plăcere are o valóre — ăce Epicur, — ăr după teoria

lui I. St. Mill întregă moralitatea, la o esaminare mai de aproape, se disolvă de fapt în pure iluziuni.

Virtutea este unicul bun, ceea-ce ese din sfera ei este fără valóre — așa crede Stoa cea rigorosă, dér unilaterală.

Moralitatea este bunul necondiționat, numai fericirea pe ea basată are valóre — este ideea fundamentală a lui Aristotel.

Acum la întrebarea: *Unde zace adevărul? Care dintre cele două direcțiuni ale vieții este cea adevărată?* Fie-care dintre d-vóstré, tinerii mei amici, el însuși are să-și dea răspunsul. Juni încă astăzi, stați la pragul de a deveni mâne bărbai și ca și odinioară Hercule la răspântie, aveți și voi a vă decide asupra direcțiunii vieții, ce este să o alegeți și urmați.

Din această considerațiune cred eu a coréspunde mai bine rugării Reuniunei d-vóstré,—ca să contribuiesc și eu cu o lucrare literară pentru „*Almanachul festiv*“ — decât cu acosta Vě presentez ca dar jubilar, pe lângă felicitările mele, *Problema vieții, în nucleu*.

Fie-ca indicările mele fugitive să vă servescă de indigitări folositoare. Fie ca voi asemenea nemuritoriului erou din frumosul mit, — în contra tuturor tentațiilor *vieții practice și a sofismelor din teorii*, — să vă decideți pentru *nobila și frumoșă direcțiune morală ideală*.

Acosta este direcțiunea bărbaiilor de caracter și cu consciință de sine. De astfel de bărbai are națiunea trebuință totdeauna, între toate împrejurările, astăzi mai vértos.

Dela integritatea caracterului singuraticilor depinde totă puterea și valórea morală a națiunei.

Birchiș, Octomvrie 1895.

Ales. Mocsonyi.

* Lucrarea acosta destinată pentru „Almanachul festiv al Reuniunei academice „România Jună“ din Viena, care din lipsa sprijinului literar n'a apărut, s'a cedat pentru Almanachul societății „Petru Maior“.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 1 Feb. 1902

Table with columns: Săminte, Calitatea per Hect., Prețul per 100 chilogramme. Rows include Grâu Bănăţenesc, Grâu de Pesta, Grâu de Alba regală, etc.

Table with columns: Produse div., Soiul, Cursuri. Rows include Săm. de trifoiă, Ulei de rapiţă, Unsore de porc, etc.

Bursa de Bucuresti

din 1 Feb 1902.

Table with columns: Valori, Do. bândă, Scad. cup., Cu bani gata. Rows include Renta amortisabilă, Banca Rom. ult. div. fr., Banca Napion, etc.

Scompturi:

Table with columns: Banca, Valori, Paris, Petersburg, Berlin, Beiga, Elveția.

Cursul losurilor private

din 31 Ian. 1902.

Table with columns: Locul, Cump., Vinde. Rows include Basilea, Credit, Clary 40 h. m., Navig pe Dunare, etc.

"Gazeta Transilvaniei" cu numărul à 10 fil. se vinde la Eremias Nepoții.

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Februarie n. 1902.

Table with columns: Renta, Impr. căil. fer., Oblig. căil. fer., Bonuri rurale, etc.

Cursul pieței Braşov.

Din 4 Februarie n. 1902.

Table with columns: Mancota rom. Cump., Argint român. Cump., Napoleond'ori. Cump., etc.

"Călimdarul Plugarului" pe anul comun 1902.

A apărut și se poate procura dela Tipografia A. Mureșianu (Braşov) "Călimdarul Plugarului" pe anul comun 1902.—Anul X.

Accest călimdar, care se estinde pe 9 côle de tipar format 8° mare cuprinde:

In partea calendaristică: Cronologia anului 1902; Regentul anului; Sărbătorile și alte zile schimbătoare; calculul sărbătorilor mai mari; Porturile etc.

Urmăză Genealogia domnitorilor; Taxele telegramelor și postelor; Competințele de timbru și taxe; Scala timbrelor; Țărgurile din Ardeal, Bănăt și Țera unguerescă în ordine alfabetică și apoi după lună și zi; Țirgurile din Bucovina; Măsurile metriche etc.

In partea literară se găsec bucăți alese de cetit: "Cetatea dela Fântănele"; (Moțul: Teofil Frâncu); "O scrisore dela Muselim Selo" (poesie de G. Coșbuc); "Frumoșă Irina" (baladă de St. O. Iosif); "Raze de primăvară" (poesie de Z. Bărsan-Veturio); "Grăuntele de grâu" (de contele Lew Tolstoi); "Betrânul clopotar" (Idilă de primăvară, (de W. Korolenko); "Lăcomia strică omenia" (Proverbe de Marion); "Două hiene" (fabulă, de Gavril Bodnariu); "Gâscele Ovreului" (anecdotă, de Cărabuș).

Partea economică: "O ramură de producțiune și avuția națională"; "Faceți pânză în casă" (ambele de Dr. G. Maior); "Economia": "Iernatul vitelor".— Urmăză diferite povețe; lectură distractivă, glume etc.

Călimdarul are în frunte portretul lui George Lazar, cu biografia, (în partea literară.)

Un exemplar "Călimdarul Plugarului" costă 25 cr. (50 bani), plus 5 bani porto postal. Văndătorilor se dă rabat cuvenit.

De inchiriat

Parterul din casa nr. 12 nouă 333 v. Tergul boilor în corn. acomodată de crîșnă se dă inchirie dela 1 a Aprilie 1902. Deslușii dă adv. atul Puscariu, la Albina.

Nr. 686—1902.

Publicațiune.

Din partea subsemnatului oficiu de dare prin acesta se aduce la cunoștință publică, că Ilustritatea Sa Domnul Vice comite cu rezoluțiunea Nr. 558/902 ne-a transpus consemnarea despre acei restanțieri în darea de drumuri comitatense, cari acestă datorie a lor au a ș-o achita prin muncă; aceste consemnări se pot

lua in vedere la oficiul de dare orășenesc în termin de 15 zile, adecă dela 4—19 Februarie inclusive, asemenea stă in voia restanțierilor respectivi, ca in decursul acestui termen să și presente la oficiul de dare orășenesc eventualele lor observări. Observările seiu recursese întrate după acest termin nu se vor lua in considerare.

Braşov, 3 Februarie 1902.

(403,1—3) Oficiul de dare orășenesc.

Sz. 14189—1901.

tlkvi.

ARVERESI HIRDETME NYI KIVONAT.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Peia János végrehajtónak Melchior Frigyes végrehajtást szenvedő elleni 92 k rona 26 fill. tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a fogarasi kir. járásbiróság területén fekvő a fogarasi 221 sz. tlkvbén A † I r. 166, 167 hrszám ingatlanra 2436 koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902 évi Márczius hó 17-ik napján délelőtt 9 órakor a fogarasi tlkönyvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42 §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Fogarason, 1901 évi deczember hó 17-ik napján.

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Schupiter. kir. aljbiró.

386.1—1

Sz. 1146—1901.

tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy "Albina" takarékszövetkezet brassói fióktelepe végrehajtónak Barsa János végrehajtást szenvedő elleni 300 korona tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a brassói kir. járásbiróság) területén lévő:

1) a krizbai 828 sz. tlkvbén foglalt: 5469 hrsz. fekvőre 17 kor.; 1777 hrsz. fekvőre 23 kor.; 5851 hrsz. fekvőre 27 koronában.

2) a krizbai 25 számú tlkönyvbén foglalt: 80, 81, 82, 83 hrszámú belső telekre 400 kor.; 1601 hrsz. fekvőre 26 kor.; 5320 hrsz. fekvőre 13 kor.; 1648 hrsz. fekvőre 36 kor.; 5371/1 hrsz. fekvőre 11 kor.; 1733 hrsz. fekvőre 24 kor.; 2060 hrsz. fekvőre 131 kor.; 2224 hrsz. fekvőre 23 kor.; 2273 hrsz. fekvőre 45 kor.; 2306 hrsz. fekvőre 53 kor.; 3147 hrsz. fekvőre 63 kor.; 3192 hrsz. fekvőre 72 kor.; 3735 hrsz. fekvőre 174 kor.; 4044 hrsz. fekvőre 72 kor.; 4152 hrsz. fekvőre 96 kor.; 4203 hrsz. fekvőre 141 kor.; 4290 hrsz. fekvőre 10 kor.; 4351 hrsz. fekvőre 117 kor.; 4546 hrsz. fekvőre 71 kor.; 5503, 5504, 5505, 5506, 5507, 5508, 5509 hrsz. egytlkvi testet képező ingatlanra 77 kor. és 4900 hrsz. fekvőre 27 koronában.

3) a barcaujfalusi 466 sz. tlkvbén foglalt 2843 hrsz. fekvőre 15 kor.

4) A földvári 851 sz. tlkvbén foglalt 4758 hrsz. fekvőre 50 kor.; 5169 hrsz. fekvőre 163 kor.; 5192 hrsz. fekvőre 221 kor.; 5239 hrsz. fekvőre 118 kor.; 5511 hrsz. fekvőre 73 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok és pedig 1) a krizbai ingatlanok 1902 évi Márczius hó 17-ik napján délelőtt 9 órakor a krizbai községházánál és 2) a barcaujfalusi és földvári fekvők szintén 1902 évi márczius hó 17-ik napján délután 3 órakor a földvári községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1901 évi november hó 16-ik napján.

A kir. törvényszék mint tlkönyvi hatóság.

375.1—1.

Cognac

CZUBA-DUROZIER & Cie.

DISTILLERIE FRANÇAISE. PROMONTOR.